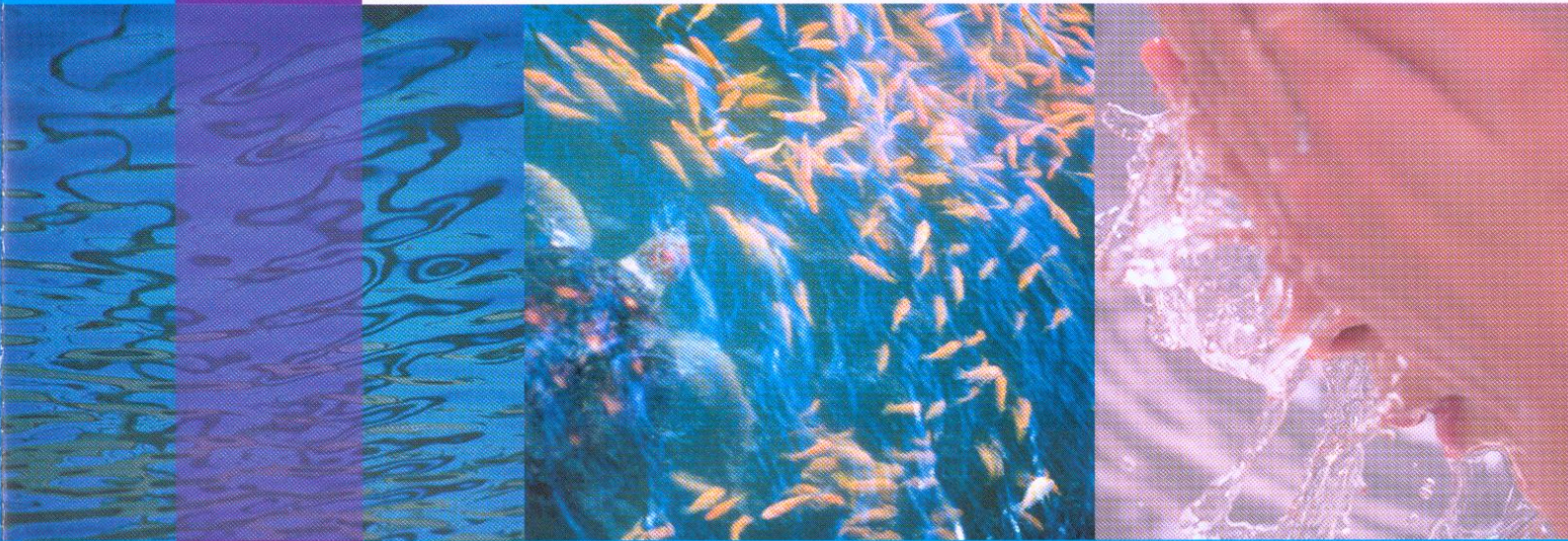

Tauw

Compensatieplan huismussen, Veller II te Barneveld

26 april 2011

**Compensatieplan huismussen,
Veller II te Barneveld**

**Compensatieplan huismussen,
Veller II te Barneveld**

Verantwoording

Titel	Compensatieplan huismussen, Veller II te Barneveld
Opdrachtgever	Gemeente Barneveld
Projectleider	Herman Bouman
Auteur(s)	Bram Rijkssen
Projectnummer	4737181
Aantal pagina's	15 (exclusief bijlagen)
Datum	26 april 2011
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Rhijnspoor 209
Postbus 6
2900 AA Capelle aan den IJssel
Telefoon +31 10 28 86 10 0
Fax +31 10 28 86 16 6

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R002-4737181ARY-kmi-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding en doel	9
2 Compensatieplan	11
2.1 Achtergrond compensatieplan	11
2.2 Actuele status Huismus	11
2.2.1 Algemeen	11
2.2.2 Plangebied	12
2.3 Realisatie geschikt habitat voor Huismus	12
2.3.1 Bepalende factoren	12
2.3.2 Realisatie nieuwe nestlocaties	15
2.3.3 Aanhaken bij het beeldkwaliteitsplan	15
2.4 Mitigatie tijdens sloop van gebouwen	17
2.5 Succes van compensatiemaatregelen	17

Kenmerk R002-4737181ARY-kmi-V01-NL

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de gemeente Barneveld heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het nieuwbouwproject Veller II (kenmerk R001-4737181TJO-kmi-V01-NL). Met betrekking tot de aanwezigheid van Huismus binnen het plangebied, wordt de volgende conclusie getrokken:

De twee locaties waar huismussen zijn aangetroffen verdwijnen door de aanleg van de woonwijk. Door voorafgaand aan de bouw deze twee locaties in de directe omgeving te compenseren wordt een overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen. Deze compenserende maatregelen dienen in een compensatieplan vastgelegd te worden door een terzake deskundige. De gemeente is vrij in de keuze om de compenserende maatregelen door Dienst Regelingen te laten beoordelen (positieve afwijzing). De werkzaamheden dienen onder begeleiding van een terzake kundige worden uitgevoerd.

Naar aanleiding van deze conclusie is voorliggend compensatieplan opgesteld.

Kenmerk R002-4737181ARY-kmi-V01-NL

2 Compensatieplan

2.1 Achtergrond compensatieplan

Ten tijde van het genoemde onderzoek was de aanwezigheid van Huismus in een beoogd plangebied alleen relevant tijdens de broedperiode. In 2009 is de Huismus geplaatst op de lijst van vogels met jaarrond beschermde nesten¹, waardoor het verwijderen of verstoren van nestlocaties en leefgebied een overtreding van de Flora- en faunawet betekent.

Door voorafgaand aan de ontwikkeling extra nestgelegenheid in de directe omgeving van het plangebied aan te leggen, kunnen de effecten op groepen huismussen gecompenseerd worden. Deze maatregelen dienen in een compensatieplan vastgelegd te worden. De werkwijze kan door Dienst Regelingen via een ontheffingsprocedure worden beoordeeld. Een dergelijke beoordeling resulteert uiteindelijk in een zogenaamde 'positieve afwijzing'. De opdrachtgever heeft in elk geval de verplichting om de compensatie voorafgaand aan de ontwikkeling functioneel af te ronden.

2.2 Actuele status Huismus

2.2.1 Algemeen

Huisumus is een uitgesproken standvogel die na het broedseizoen niet verder dan slechts enkele honderden meters bij de broedplaats vandaan trekken. Vaak komen huismussen in een los kolonieverband tot broeden, waarbij allerlei holten en gaten in bebouwing, en ruimte onder dakpannen worden gebruikt. De broedperiode start al vanaf februari en loopt door tot augustus; jaarlijks hebben huismussen twee tot drie legfels. De laatste decennia is de soort in aantal hard achteruit gegaan. Het aantal geschikte nestlocaties in nieuwbouw is in vergelijking met relatief oude bebouwingsvormen veel lager, en rommelige erven en resthoekjes geschikt voor de Huismus verdwijnen uit het landschap. Na het broedseizoen maken huismussen in groepsverband gebruik van vaste (winter-) verblijfplaatsen. Deze hebben de functie van slaappleaats en/of schuilgelegenheid. Vaak wordt de nestlocatie ook als slaappleaats gebuikt. Zowel zomers als 's winters zijn deze nestlocaties beschermd.

¹[LNV, Dienst Regelingen,2009]

<http://www.natuurtoezicht.nl/documents/Aangepaste%20lijst%20jaarrond%20beschermde%20vogelnesten.pdf>.

2.2.2 Plangebied

Omdat in 2007 de Huismus tijdens het veldbezoek is waargenomen in het plangebied is tijdens een aanvullend veldbezoek op 10 augustus 2010 extra aandacht besteed aan het voorkomen van deze soort. Bij Oud Vellerseweg 10 en 14 zijn Huismussen aangetroffen in de hagen rondom de bebouwing, en in struwelen en ruigtes verspreid over het gehele plangebied. Potentiële verblijfplaatsen zijn de vele nestkasten in de tuin van Oud Vellerseweg 10, en de schuren in het plangebied. Het aantal huismussen dat gebruik maakt van de locaties die verdwijnen, wordt op basis van het veldbezoek geschat op circa 50 tot 60 exemplaren. Gezien de datum gaat het daarbij om oudervogels met jongen die in 2010 zijn geboren. Het aantal broedpaar is daarmee te herleiden tot circa 15.

2.3 Realisatie geschikt habitat voor Huismus

Op basis van gedrag en de verhouding tussen het aantal roepende mannetjes en vrouwtjes is geconcludeerd dat het vermoedelijk om minimaal 15 broedpaar gaat. Ter compensatie voor het verdwijnen van bestaande nestlocaties moet voorafgaande aan de sloop nieuwe broedgelegenheid worden gerealiseerd.

2.3.1 Bepalende factoren

De maatregelen die moeten worden genomen dienen in overeenstemming te zijn met het Actieplan Huismus [Vogelbescherming, 2010]. Dit plan stelt dat geschikt huismussenhabitat bestaat uit de volgende elementen:

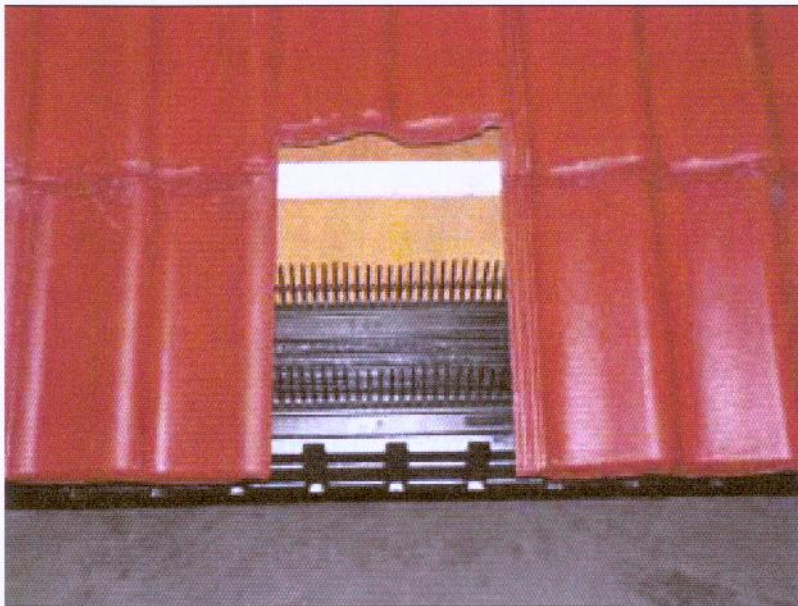
- Ruim voldoende nestgelegenheid
- Continu voedsel in de directe omgeving van dekking
- Voldoende inheems groen als leverancier van eiwitrijk voedsel voor de jongen
- Groenblijvende heesters als haag en/ of gevelbegroeiing
- Zandbad
- Water

Alle voorzieningen dienen dicht bij elkaar te liggen, bij voorkeur binnen een straal van een paar honderd meter. Bovendien spelen groeps grootte en uitwisseling tussen verschillende groepen een belangrijke rol. Geïsoleerde populaties van minder dan 10 paar zullen in de regel verdwijnen.

Nestgelegenheid

Gezien het aantal huismussen dat is aangetroffen, moeten tenminste 30 nestkasten geplaatst worden. Dit aantal nestkasten moet worden geplaatst nabij de bedrijven en boerderijen ten oosten van de spoorbaan, nabij de Nieuw Vellerseweg en de Hesseweg. Totdat het leefgebied aan de Oud Vellerseweg 10 en 14 in de bestaande vorm definitief verdwijnt, hebben de huismussen de kans om op deze locaties de nieuwe nestgelegenheid in gebruik te nemen.

Daarnaast moeten bij de nieuwbouw van Veller II maatregelen worden gerealiseerd in de vorm van zogenaamde vogelvides². Dit zorgt ervoor dat ook op de langere termijn in de nieuwbouwlocaties geschikt leefgebied voor huismussen aanwezig is.

Figuur 2.1 Vogelvide (bron www.monier.nl).

Voedselbeschikbaarheid

Wat betreft het vinden van voedsel zijn de huismussen vooral aangewezen op de bestaande voedselbronnen in de omgeving, met name die in de tuinen te vinden zijn. Door middel van voorlichting kunnen bewoners geïnformeerd worden over het belang van de aanwezigheid van voldoende voedsel, en welke rol zij hierin kunnen spelen. De gemeente speelt dus een belangrijke rol bij het voorlichten van mensen en het faciliteren van de compensatie. Dit door bijvoorbeeld financiële vergoeding van het geschikt maken van bestaande erven voor de Huismus.

Bestaande groenstructuren die niet geruimd worden (figuur 2.1) kunnen geschikt worden gemaakt voor de Huismus door het bijplanten van struiken zoals meidoorn, sleedoorn en ligusterhagen. Ook kruidenrijke graslandjes zijn op deze plaatsen geschikt. Deze groenstructuren moeten vooral gezien worden als schuilplaats en foerageergebied voor mussen die in de nog te bouwen nieuwbouwwijk gaan nestelen. Het voordeel van het nu aanleggen van deze

²http://www.vogelbescherming.nl/vogels_beschermen/stad_en_dorp/huismus_/vogelvide_

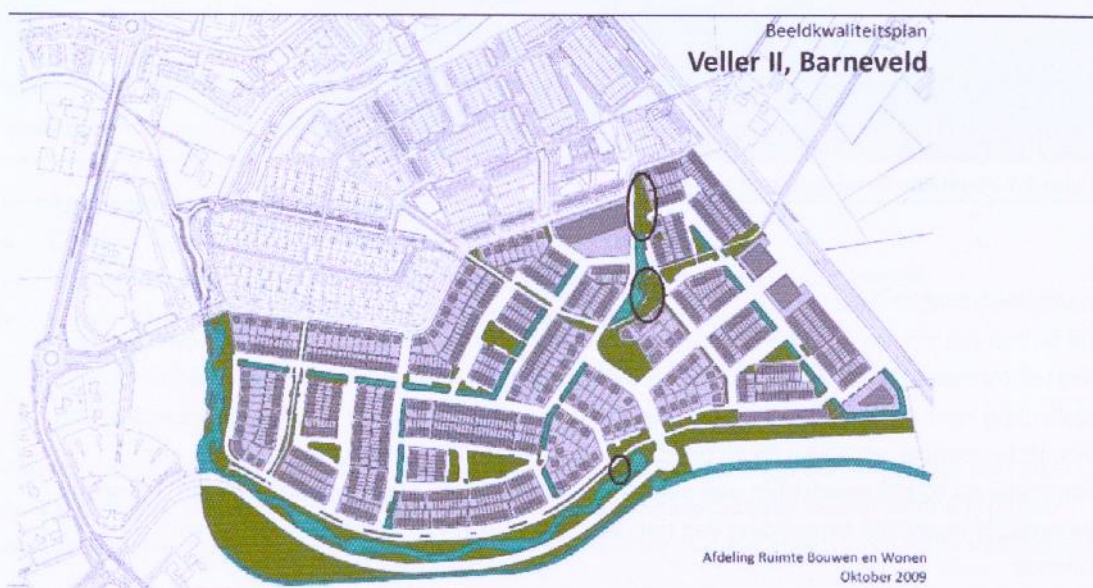
groenstructuren is dat deze gelijk bij oplevering van de nieuwe woningen geschikt zijn voor de Huismus. Een scenario zoals in Veller I, met kleine beukenhaagjes, ongeschikt voor mussen, kan dan voorkomen worden. Nestkasten op deze plekken zijn niet zinvol, omdat de nestplaats van de Huismus sterk gebonden is aan bebouwing.

Beschutting

Beschutting in de directe nabijheid van voedselbronnen en nestgelegenheid is van groot belang voor de Huismus. De aanwezige hagen en andere beplantingsvormen moeten dan ook zoveel mogelijk behouden blijven. Ook kan in de inrichtingsfase gekozen worden voor een natuurvriendelijk groenontwerp, waarin rekening wordt gehouden met deze uitgangspunten.

Zandbad

Huismussen gebruiken braakliggend terrein en zandhopen van fijnzand als 'zandbad'. Ook hier geldt dat bewoners en het onderhoud en beheer van openbare ruimte een belangrijke bijdrage kunnen leveren bij het in standhouden van de populatie.

Figuur 2.2 In zwart omcirkeld groenstructuren die geschikt kunnen worden gemaakt voor de Huismus.

Water

De huismussen gebruiken in de huidige situatie vooral regenplassen, vogeldrinkschaaltjes, regentonnen en kleine vijvers voor hun 'watervoorziening'. Om het biotoop te optimaliseren wordt aangeraden om dergelijke elementen ook onderdeel uit te laten maken bij de herinrichting van het plangebied.

2.3.2 Realisatie nieuwe nestlocaties

De zoeklocaties voor het plaatsen van de huismuskasten zijn:

- Transportbedrijf Besselsen, Nieuw Vellerseweg 7
- Loonbedrijf Waaijberg en Zn, Hessenweg 8
- Boerderij aan Hessenweg 10

Deze locaties voldoen aan de voorwaarden die worden genoemd in het Actieplan Huismus (zie ook par. 2.3.1), en liggen binnen een straal van enkele honderden meters van het huidige leefgebied. Er wordt uitgegaan van toepassing van kasten waarin meerdere huismussen kunnen broeden. Voor een zelfstandig levensvatbare populatie geldt een minimum aantal van 10 broedpaar. Daarom worden op elk van bovengenoemde locatie minstens 2 kasten met 6 nestgaten per kast opgehangen. Op deze wijze wordt nieuwe broedgelegenheid voor 36 broedpaar gecreëerd.

Figuur 2.3 Tijdelijke nestkast voor Huismus, foto Nestkastbouw Steffens.

2.3.3 Aanhaken bij het beeldkwaliteitsplan

Een aantal aspecten uit het beeldkwaliteitsplan biedt aanknopingspunten voor de huismus. Zo wordt er gestreefd naar bijzondere dakvormen. De aanwezigheid van nestgelegenheid in het dak past heel goed bij dit concept en bij de moderne invulling die men wenst op deze oude agrarische locatie.

Voor de zogenaamde 'specials' zou het aanbod van nestgelegenheid het 'special effect' kunnen verhogen. Voor de school geldt daarnaast dat het concrete educatieve voordelen biedt.

De aanwezige groenstructuren en erfbeplanting worden voor een deel ingepast in de nieuwe wijk en bieden daarmee vanaf het begin een goede schuilplaats en foerageergebied voor de Huismus. Het rommelige karakter van de boerenerven verdwijnt echter. Dit belangrijke onderdeel van het leefgebied van de huismus moet nog in de groene structuur worden ingebed. Hierbij moet worden gedacht aan kruidenrijke bermen en open stukjes zand. Dit kan uitstekend worden gerealiseerd als dubbele functie van de Wadi's, speelplekken en de spoorzone. Van groot belang bij aanplant van groen is het gebruik van gebiedseigen soorten.

2.4 Mitigatie tijdens sloop van gebouwen

Sloopwerkzaamheden kunnen alleen buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, of als met zekerheid is vastgesteld dat bij werkzaamheden geen vogels verstoord, verwond of gedood worden. Potentiële nestlocaties moeten ruim voor het broedseizoen ongeschikt zijn gemaakt. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen kan niet eerder plaatsvinden dan wanneer de compensatiemaatregelen langs de Nieuw Vellerseweg en de Hessenweg zijn gerealiseerd. Daarnaast moeten alle gebouwen gefaseerd worden gesloopt. Door deze werkwijze hebben huismussen voldoende gelegenheid om de vaste verblijfplaats te verlaten. Het is gunstig als er veel overlap bestaat tussen het moment waarop de alternatieve nestgelegenheid is aangeboden en het moment van sloop. Hoe eerder er dus nestkasten hangen hoe beter het is. De mussen hebben dan meer tijd deze te ontdekken. Ten tijde van de sloopwerkzaamheden moet de functionele leefomgeving zoveel mogelijk worden ontzien. Dit betekent dat struiken, hagen en andere plaatsen die als schuilplaats voor Huismus dienen, zoveel mogelijk intact blijven.

Samenvattend:

- A. Werkzaamheden alleen uitvoeren in periode augustus-maart.
of
- B. Werkzaamheden alleen uitvoeren als potentiële verblijfplaatsen met zekerheid niet meer geschikt zijn.

2.5 Succes van compensatiemaatregelen

De voorgestelde compensatiemaatregelen moeten worden gezien als tijdelijke oplossing. Het is vooraf niet met zekerheid te zeggen of de mussen de compensatielocaties vinden en gaan benutten. Het creëren van nestgelegenheid en leefomgeving in het nieuwe Veller 2 is het meest van belang om ook op de lange termijn de huismus in dit gebied te behouden.